

Tineke van Dijk

Dankwoord bij de aanvaarding van de Martinus Nijhoffprijs 2003

Tineke van Dijk (1953-2004) studeerde vertaalkunde Frans en Italiaans aan de Universiteit van Amsterdam. In 1982 studeerde zij af met als specialisatie literatuur. Tijdens haar studie was ze actief in het bestuur van het Instituut voor Vertaalkunde en betrokken bij de oprichting van de Vertaalwinkel als onderdeel van de Wetenschapswinkel van de Universiteit van Amsterdam. Na haar afstuderen werkte ze als zelfstandig vertaler van met name Italiaanse literatuur. Tot haar vertaaloeuvre behoren werken van grote schrijvers als Giorgio Bassani en Luigi Pirandello, en minder bekende als Paola Capriolo en Francesca Duranti. Ook vertaalde ze het befaamde wiielerboek van Dino Buzzati, De ronde van Italië. In 2002 was ze medesamensteller van de bundel Het Italiaanse sonnet door de eeuwen heen (ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Italiaanse boekhandel Libreria Bonardi in Amsterdam, met een inleiding van Jean Pierre Rawie). VertaalVerhaal dankt Hanna en Henk van Dijk voor hun hulp en voor de toestemming dit dankwoord hier te mogen publiceren.

Dankwoord bij de aanvaarding van de Martinus Nijhoffprijs 2003

Halverwege de jaren negentig maakte het Prins Bernhard Fonds bekend dat de uitreiking van de diverse prijzen (11 in totaal) een nieuwe opzet zou krijgen. Voortaan zou elk jaar een centrale uitreiking plaatsvinden, eerst in de Westerkerk, later in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

Van tien – alle tweejaarlijkse – prijzen zouden er jaarlijks vijf tegelijk worden uitgereikt, de elfde – de Martinus Nijhoffprijs en enige jaarlijkse prijs – zou in het vervolg ook tweejaarlijks worden. Dus voortaan het ene jaar vijf en het andere jaar zes prijzen.

Alle nog levende oud-winnaars steunden een petitie aan het PBF-bestuur met de oproep het jaarlijkse karakter van ‘hun’ prijs te behouden en het PBF zwichtte: de Nijhoffprijs zou jaarlijks blijven, zij het dat een afzonderlijke uitreiking zou vervallen en ook deze prijs onderdeel van de jaarlijkse centrale uitreiking zou worden.

Een groot nadeel hiervan bleek al snel: binnen het geheel bleef aanzienlijk minder tijd en ruimte over en de mogelijkheid tot een ‘mini-essay’ als dankwoord – waarin de prijs een zekere traditie had ontwikkeld – verviel. De laureaten moesten het voortaan met enkele minuten doen. (Redactie VertaalVerhaal)

Vijftig jaar geleden, in 1953, stierf Martinus Nijhoff, dichter, vertaler, vertaalcriticus. In datzelfde jaar werd de Martinus Nijhoffprijs voor Vertalingen ingesteld door het Prins Bernhardfonds.

Als vertaler ben ik gevormd door het Instituut voor Vertaalkunde aan de Universiteit van Amsterdam, een opleiding die na mijn tijd werd opgewaardeerd tot Vertaalwetenschappen en vervolgens doodleuk werd wegbezuinigd, hoewel het de enige academische opleiding in Nederland was die literaire vertalers afleverde.

Toen ik studeerde was ik ook lid van het bestuur van ons instituut. Zo rond 1980 hebben we daar een discussiedag georganiseerd, en een van de thema’s die we hadden bedacht was de vraag: ‘Moeten wij allemaal Nijhoffprijswinnaars worden?’ Nee dus.

En in al die jaren daarna was het nooit in mijn hoofd opgekomen dat ik zelf nog eens tot de selecte groep van laureaten zou gaan behoren.

Vijftig jaar geleden, in 1953, werd ik geboren. Vijftig jaar na de dood van Martinus Nijhoff mag ik de naar hem genoemde prijs, 50.000 Euro, in ontvangst nemen.

Ineens lijkt alles op zijn plaats te vallen, ik had het kunnen weten. Maar omdat ik het niet had voorzien, was de verrassing des te groter.

Ik ben de leden van de jury, en alle betrokkenen van het Prins Bernhard Cultuurfonds, oprecht dankbaar voor deze geweldige verrassing.

Dank ben ik ook verschuldigd aan degenen die mij het vak hebben geleerd: de toenmalige docenten van het Instituut voor Vertaalkunde, en aan al degenen die mij in de loop der jaren hebben gesteund en geholpen bij mijn werk.

Voor een vertaler bestaat er geen grotere eer dan de Nijhoffprijs te ontvangen. De grootste beloning voor mij, voor mijn gevoel, is dat het nu tot me doordringt dat er werkelijk veel mensen zijn die plezier beleven aan mijn vertalingen.

Ik dank u wel.